

Zpráva z informačního setkání/ konference

Zdravé školní jídelny - Vaříme z regionálních surovin

Termín setkání: 21. června 2018 od 14:00

Místo konání: Městská knihovna Kyjov, Třída Komenského 617/20, 697 01 Kyjov

Organizátoři: Mikroregion Nový Dvůr, Obec Vacenovice, Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s. v rámci řešeného projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání: MAP ORP Kyjov – vzdělávání v pohybu

Odborní garanti diskuze:

- **RNDr. Jitka Krmíčková:** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (Oddělení péče o pedagogické pracovníky)
- **Mgr. Naděžda Eretová:** šéfredaktorka redakce Řízení školy
- **Ing. Tomáš Cimbálník:** předseda Asociace zřizovatelů školních jídelen
- **Ilona Kumžáková Richterová:** Magistrát hlavního města Prahy (Odbor školství a mládeže, Oddělení regionálního školství)
- **Bc. Miroslava Slovenčíková:** Magistrát města Ostravy (Odbor školství a mládeže, oddělení regionálního školství)
- **Ing. Marta Szücssová, MBA:** Magistrát města Ostravy (Odbor školství a mládeže, oddělení regionálního školství)
- **Mgr. Hana Rohová:** vedoucí školní jídelny Kojetín
- **Martina Harnošová:** vedoucí školní jídelny Vracov
- **Ing. Silvia Tokárová:** Ministerstvo školství, vedy, výzkumu a športu Slovenskej republiky (Odbor regionálního školství)

Vazba na projekt Místní akční plán rozvoje vzdělávání – aktivita Akčního plánu MAP:

Téma k podpoře zdravého školního stravování zacíleného na školní jídelny (ŠJ) iniciuje v regionu Kyjovského Slovácka **Ing. Jana Bačíková, MBA**, předsedkyně Mikroregionu Nový Dvůr a starostka obce Vacenovice. Paní starostka zprostředkovala kontakty na odborníky a realizátory obdobných programů v ČR, a navrhla aktivitu začlenit do projektu Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání, které řeší Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s. pod názvem Vaříme z regionálních surovin.

Cílem aktivity je zvýšit kvalitu stravovacích služeb, vstupních surovin a způsob jejich zpracování ve školských zařízeních v území MAP, současně při propojení problematiky školního stravování a vzdělávacích programů škol. Iniciovat zájem, vzájemnou spolupráci a diskuzi dětí, žáků, pracovníků školních jídelen, pedagogických pracovníků, ředitelů, zřizovatelů škol a veřejnosti o kvalitě školního stravování a zdravém životním stylu obecně. V aktivitě je kladen důraz na propojení tématiky lokálních zdrojů zemědělských produktů a potravin, s ekonomickým a ekologickým významem krátkých dodavatelských řetězců místních lokálních producentů.

Průběh setkání, podněty a řešená témata v prezentacích a debatě:

Po úvodním slovu a přivítání účastníků od realizátorů Kyjovského Slovácka v pohybu, z. s. byla odborná část informačního setkání zahájena **RNDr. Jitkou Krmíčkovou** z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Oddělení péče o pedagogické pracovníky), která představila **legislativní rámec pro školní stravování v ČR**, poukázala na jedinečnost služby systému školního stravování u nás a zdůraznila **aktuální trendy**, které se v oblasti zajišťování školního stravování uskutečňují: Podle školského zákona je školní stravování poskytováno v rámci hmotného zabezpečení žáků v době jejich pobytu ve škole a hmotné zajištění pro děti a žáky zajišťuje vždy právnická osoba vykonávající činnost školy popř. školského zařízení, a to ve spolupráci se svým zřizovatelem. Tento zákon je pozůstatkem benefitů sociálního státu z období po druhé světové válce, které byly běžné v bloku V4, ovšem v 90. letech byly plošně rušeny, vyjma naší republiky. Systém je dnes legislativně ošetřen, avšak naráží na mnohé problémy, které jsou aktuálně v centru pozornosti.

Ve spolupráci s Českou školní inspekcí byl nalezen **krizový bod ve finančním podhodnocení a nedostatečném personálním obsazení pracovníků školních jídelen**. Tento stav mohou změnit jedine zřizovatelé školských zařízení.

A z tohoto faktu vyplývá, že je nezbytné a nutné **zapojit zřizovatele do dění školních jídelen**, tak, aby byli obeznámeni s fungováním, náročností a potřebami ŠJ a uvědomili si jejich smysl. Častým problémem bývá také **nedocení pozice personálu školních jídelen** u pedagogických pracovníků školy a vedení školy, kteří se nezajímají o podporu prestiže pracovníků ŠJ.

Na problémy poukázala **Mgr. Naděžda Eretová** šéfredaktorka časopisu Řízení školy, která seznam nepříznivých zjištění rozšířila mimo jiné o existenci **lobbistického chování zájmových skupin dodavatelů surovin, nedostatečnou znalost pracovně právního pozadí pracovníků ŠJ** nebo zasahování vedení škol do řízení školních jídelen, například v podobě skladby jídelníčku. K těmto a mnoha dalším tématům, a to nejen z oblasti školního stravování, se cíleně vyjadřuje redakce Řízení školy (www.rizeniskoly.cz) ve svých speciálních vydáních.¹ Právě možnost publikovat, předávat si zkušenosti, sdílet dobrou praxi a zveřejňovat palčivá témata byla zdůrazněna jako zásadní pro podporu iniciativy na možnou změnu a kvalitní informovanost pracovníků školních jídelen. Šéfredaktorka Eretová vyzvala přítomné účastníky konference, aby využili **možnosti publikování v tomto časopise** a sdíleli své názory a zkušenosti z praxe.

Zkušenosti se zajímavými projekty školních jídelen sdílela **Iлона Kumžáková Richterová** - referentka stravování působící na Magistrátu hlavního města Prahy – Odbor školství a mládeže, která **představila celou řadu inspirativních projektů pro zlepšení školního stravování na území hlavního města Prahy**, z nichž některé realizují ve spolupráci a za podpory Asociace zřizovatelů školských jídelen a Středočeským krajem: - Zajímavou spolupráci navázaly některé ŠJ s profesními učiteli a jejich studenty. Je jim nabídnuta pracovní pozice ještě v době studia, učňové se soustavně zaučují v prostředí, ve kterém mají nakonec i možnost zůstat po ukončení školy; - Dalším projektem je vzdělávání pracovníků ŠJ plošně z celého území hlavního města prostřednictvím školení a seminářů v komplikovaných tématech, které je nutné dovysvětlit, jako je tomu například u pracovně-právních vztahů, hygienických minimech nebo zvládnutí komunikace na úrovni pracovník ŠJ – rodič – vedení školy; - Praktické kurzy s představením postupů zpracování; - Jako velice přínosný, a od pracovníků školních jídelen vítaný projekt, je podpora pravidelného setkávání vedoucích školních jídelen, kde mají možnost diskutovat nad aktuálními problémy, podporovat se a udržovat potřebné kontakty; - Ve spolupráci s lékaři z Thomayerovi nemocnice jsou vzděláváni také žáci ZŠ v tématech obezity, problémy s příjmem potravy, správné životosprávy; - S dětmi MŠ se realizuje projekt „Zdravé svačinky hrou“, kdy děti samy připravují zeleninové svačinky pro sebe a své spolužáky; - Děti mají také možnost hodnotit ŠJ prostřednictvím soutěže „Tady nám chutná“ - vítězná školní jídelna získává logo a možnost se jím propagovat; - ŠJ se mohou zapojit do soutěže „Zdravě a chutně“ s finanční oceněním; - Nejcennější pro pracovníky školních jídelen jsou však pravidelné akce – slavnostní setkání, na nichž je oceněna jejich práce.

O obdobných projektech na základních školách města Ostravy hovořila manažerka projektu „Školní jídelny zdravé a chutné“ **Bc. Miroslava Slovenčíková**. Zdůrazněn byl opět **význam podpory personálu školních jídelen a ocenění jejich práce**. V Ostravě se tak dělo díky akci „Dny norské kuchyně“ a jak uvedla paní Slovenčíková: „*Když se vaří z cizích a netradičních receptů, pro kuchařky je to naplňující, mají totiž možnost ukázat, co všechno umí.*“

O **každodenní praxi školní jídelny** hovořila ředitelka ŠJ v Kojetíně – **Mgr. Hana Rohová**. Školní jídelna si od roku 2002 dokázala vybudovat partnerský vztah mezi vedením školy a zřizovatelem, kteří školní jídelnu podporují, pravidelně navštěvují, diskutují a jsou vstřícní vůči požadavkům na vybavení kuchyně. Komplikace s nedostatkem personálu ředitelka Rohová řeší využitím podpory z úřadu práce nebo nabízením praxe pro učně z profese. Inspirativní pro účastníky setkání byly **kroky, které byly v ŠJ Kojetín zavedeny** – naprosté vyloučení dochucovadel při přípravě jídel; způsob využívání čerstvých surovin z regionálních zdrojů; komunikace v rámci kolektivu a vytvoření příjemného pracovního prostředí. Podnětné pro účastníky setkání byly zejména způsoby řešení překážek, se kterými se ředitelka Rohová jakožto vedoucí školní jídelny potýkala a inovativnost v řešení. Absenci krajské a městské metodické podpory pro školské stravování vyřešila uspořádáním krajské porady s důrazem na zapojení ředitelů a zřizovatelů škol s cílem sdílení dobré praxe a předávání zkušeností. **Právě přítomnost zřizovatelů a ředitelů škol na setkáních je podle ředitelky Rohové nejzásadnější podmínkou:** „*aby se věci začaly*

---

1 Na setkání šéfredaktorka Eretová nabídla ukázkou zajímavých výtisků a speciály ke školním jídelnám, které jsou pro zájemce k dispozici u Kyjovského Slováčka v pohybu. Máte-li o ně zájem, napište na email miladaduskova@kyjovske-slovacko.com nebo zavolejte na číslo 776 579 485 a domluvíme se na jejich zaslání.

měnit, protože jediné tak starostové vidí, jak je práce ve školních jídelnách těžká a co je třeba. “ Dnes je školní jídelna v Kojetíně odborným garantem v rámci několika projektů, například Kuchyně našich babiček – moderní pojetí tradičních receptur ve školních jídelnách.

Zkušenosti s vedením školní jídelny představila také vedoucí ŠJ Vracov **Martina Harnošová**. Školní jídelna patří mezi další úspěšné a **inspirující realizátory zajímavých projektů cílených na zdravé stravování**, zapojuje současně veřejnost, rodiče, děti a žáky do dění a také přípravy jídel. Pořádá dny otevřených dveří, tématické dny, výstavy související s historií jídelny, seznamuje návštěvníky s regionálními recepturami, pro žáky pořádá během roku 3-4 akce, při té příležitosti zvou i rodiče, kteří tak mají možnost ochutnat, jaké jídlo je připravováno jejich dětem. Inspirativní pro mnohé však byla zkušenost vedoucí školní jídelny se spoluprací se školským parlamentem ZŠ Vracov. Jednou do měsíce se vedoucí školní jídelny účastní setkání, přijímá podněty od členů žákovského parlamentu, diskutuje s nimi plán spotřeby surovin nebo rozpis jídelníčku. Taková forma komunikace navíc zásadně **podporuje respektující partnerství** a budování významu na všech úrovních, které jsou v rámci školského zařízení důležité pro rozhodování.

Setkání k tématu stravování ve školních jídelnách zakončila **Ing. Silvia Tokárová** z Ministerstva školství, vědy, výzkumu a sportu Slovenskej republiky (Odbor regionálního školství), která **prezentovala aktuální trendy, na které se na Slovensku soustředí**. Je jí aktualizace materiálně-spotřebních norem (více jak 1500) a receptur pro školské stravování s cílem sjednotit východiska pro posuzování vhodnosti pokrmů z hlediska Světové zdravotnické organizace, Evropské komise a Ministerstva zdravotnictví Slovenskej republiky. Nosnou myšlenkou pro současné revize je důraz na snížení hmotnosti potravin s vysokým obsahem soli, snížení přidané soli, přidaného cukru a snížení tuků v pokrmech. Nové normy vejdou v platnost od září roku 2018 a s tím souvisí nutnost odborného vzdělání personálu školských zařízení. Aplikace změn stravovacích návyků u žáků doprovází i školní vzdělávací programy a uzpůsobené učební osnovy, které jsou podporovány ministerstvem. Navíc jsou pro školy připraveny výzvy na projekty „Zdravie na tanieri“, pro které mohou jednotlivé školy získat finanční prostředky do výše až 10 tis. EUR. Více o přehledu trendů ve školském stravování podává článek, který je přílohou této zprávy.

Podněty vzešlé ze setkání/konference pro možné další rozpracování:

- Podpora **prestíže profese a postavení** pracovníků školních jídelen
- Podpora **komunikace** na úrovni zřizovatel – vedení školy – vedení ŠJ
- Podpora **zapojení zřizovatelů škol** do problematiky školních jídelen
- Podpora sdílení dobré praxe – vzájemné **setkávání** pracovníků školních jídelen
- Podpora **zveřejňování/publikování** témat ŠJ v relevantních periodikách (viz Řízení školy)

Pokud Vás zaujalo některé téma, máte-li zájem jakkoli podpořit či jen se zapojit do diskuze k tématu zdravého školního stravování, pokud byste chtěli realizovat zajímavý projekt, nebo jen jeho nápad zkonzultovat, neváhejte a kontaktujte nás. Jakoukoli iniciativu velmi rádi uvítáme a podpoříme.

Realizační tým MAP ORP Kyjov – vzdělávání v pohybu
Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro území SO ORP Kyjov a obec Moravský Písek
Kyjovské Slovácko v pohybu, z. s.
Masarykovo náměstí 13/14
697 01 Kyjov

e-mail: miladaduskova@kyjovske-slovacko.com
tel.: +420 776 579 485
web: <http://www.kyjovske-slovacko.com>
<https://www.kyjovske-slovacko.com/cs/projekt-map>

Zapsala 28. června 2018
Milada Dušková